EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 24.5.2023
COM(2023) 616 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Luksemburgi 2023. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Luksemburgi 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta

{SWD(2023) 616 final}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Luksemburgi 2023. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Luksemburgi 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,[1] eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,[2] eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) 19. veebruaril 2021 jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241,[3] millega loodi taaste- ja vastupidavusrahastu. Taaste- ja vastupidavusrahastust antakse liikmesriikidele rahalist toetust reformide ja investeeringute elluviimiseks ning sellega kaasneb ELi rahastatav fiskaalne impulss. Kooskõlas Euroopa poolaasta prioriteetidega aitab see kaasa majanduslikule ja sotsiaalsele taastumisele ning kestlike reformide ja investeeringute tegemisele, et eelkõige edendada rohe- ja digipööret ning muuta liikmesriikide majandus vastupidavamaks. Samuti aitab see tugevdada riigi rahandust ning hoogustada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis, parandada territoriaalset ühtekuuluvust ELis ja toetada Euroopa sotsiaalõiguste samba jätkuvat rakendamist. 30. juunil 2022 ajakohastati vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikele 2 taaste- ja vastupidavusrahastust igale liikmesriigile eraldatavat maksimaalset rahalist toetust.

---

1 ELT L 209, 2.8.1997, lk 1.

2 ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.

3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

(2) 22. novembril 2022 võttis komisjon vastu 2023. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi,[4] mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2023) algust. 23. märtsil 2023 kiitis Euroopa Ülemkogu analüüsi prioriteedid konkurentsivõimelise kestlikkuse nelja mõõtme raames heaks. 22. novembril 2022 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu ka 2023. aasta häiremehhanismi aruande, milles nimetati Luksemburgi ühe liikmesriigina, keda võib mõjutada tasakaalustamatus või kelle puhul on oht, et teda võib mõjutada tasakaalustamatus, ja kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu arvamuse Luksemburgi 2023. aasta eelarvekava kohta. Komisjon võttis vastu ka soovituse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta, mille nõukogu võttis vastu 16. mail 2023, ning ettepaneku 2023. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist ning mille nõukogu võttis vastu 13. märtsil 2023.

(3) Kuigi ELi riikide majandus on olnud märkimisväärselt vastupidav, mõjub geopoliitiline kontekst neile jätkuvalt negatiivselt. Kuna EL toetab kindlalt Ukrainat, keskendutakse ELi majandus- ja sotsiaalpoliitika tegevuskavas sellele, et vähendada lühiajalises perspektiivis energiašokkide negatiivset mõju haavatavatele kodumajapidamistele ja ettevõtetele ning jätkata jõupingutusi, et viia ellu rohe- ja digipööre, toetada kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, tagada makromajanduslik stabiilsus ja suurendada vastupidavust keskpikas perspektiivis. Samuti keskendutakse jõuliselt ELi konkurentsivõime ja tootlikkuse suurendamisele.

(4) 1. veebruaril 2023 avaldas komisjon teatise „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimaneutraalsuse ajastuks“,[5] et edendada ELi nullnetotööstuse konkurentsivõimet ja toetada kiiret üleminekut kliimaneutraalsusele. Kava täiendab Euroopa rohelise kokkuleppe ja kava „REPowerEU“ raames tehtavaid jõupingutusi. Sellega tahetakse luua keskkond, mis aitaks paremini suurendada ELi suutlikkust töötada välja nullnetotehnoloogiaid ja toota tooteid, mida on vaja ELi ambitsioonikate kliimaeesmärkide saavutamiseks, samuti tagada juurdepääs asjakohastele kriitilise tähtsusega toorainetele, sealhulgas mitmekesistades hankimist, kasutades parimal viisil liikmesriikide maavarasid ja maksimeerides toorainete ringlussevõttu. Kava aluseks on neli sammast: prognoositav ja lihtsam õigusraamistik, kiirem juurdepääs rahastusele, oskuste edendamine ning avatud kaubandus tarneahelate vastupidavuse tagamiseks. Komisjon avaldas 16. märtsil 2023 ka teatise „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“,[6] milles on esitatud üheksa üksteist tugevdavat tegurit koos eesmärgiga välja kujundada majanduskasvu soodustav õigusraamistik. Teatises seatakse poliitilised prioriteedid, mille eesmärk on aktiivselt tagada struktuursed parandused, sihipärased investeeringud ja reguleerivad meetmed ELi ja selle liikmesriikide pikaajalise konkurentsivõime edendamiseks. Allpool esitatud soovitused aitavad neid prioriteete ellu viia.

(5) 2023. aastal jätkab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta arenemist kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisega. Taaste- ja vastupidavuskavade täielik rakendamine on jätkuvalt oluline Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks, kuna kavades käsitletakse kõiki viimastel aastatel esitatud asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi või märkimisväärset osa neist.

4 COM(2022) 780 final.
5 COM(2023) 62 final.
6 COM(2023) 168 final.

2019., 2020. ja 2022. aasta riigipõhised soovitused on jätkuvalt sama asjakohased ka taaste- ja vastupidavuskavade puhul, mida on läbi vaadatud, ajakohastatud või muudetud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklitele 14, 18 ja 21.

(6) 27. veebruaril 2023 vastu võetud REPowerEU määruse[7] eesmärk on kiiresti kaotada ELi sõltuvus Venemaa fossiilkütuste impordist. See aitab tugevdada energiajulgeolekut ja mitmekesistada liidu energiavarustust ning edendada samal ajal taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, energiasalvestusvõimsust ja energiatõhusust. Määrus võimaldab liikmesriikidel lisada oma riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse uue REPowerEU peatüki, et rahastada olulisi reforme ja investeeringuid, mis aitavad saavutada REPowerEU eesmärke. Samuti aitavad need suurendada ELi nullnetotööstuse konkurentsivõimet, nagu on kirjeldatud rohelise kokkuleppe tööstuskavas kliimaneutraalsuse ajastuks, ja käsitleda energiaalaseid riigipõhiseid soovitusi, mis esitati liikmesriikidele 2022. aastal ja esitatakse neile vajaduse korral ka 2023. aastal. REPowerEU määrusega kehtestatakse uus tagastamatu rahalise toetuse kategooria, mille kaudu saavad liikmesriigid rahastada taaste- ja vastupidavuskavade raames uusi energiaga seotud reforme ja investeeringuid.

(7) 8. märtsil 2023 võttis komisjon vastu teatise, milles esitatakse eelarvepoliitika suunised 2024. aastaks. Selle eesmärk on toetada liikmesriike stabiilsus- ja lähenemisprogrammide koostamisel ning seeläbi tugevdada poliitika koordineerimist[8]. Komisjon tuletas meelde, et stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli kohaldamine lõpetatakse 2023. aasta lõpus. Komisjon kutsus üles kohaldama 2023.–2024. aastal eelarvepoliitikat, mis tagab võla jätkusuutlikkuse keskpikas perspektiivis ja suurendab kestlikul viisil potentsiaalset majanduskasvu. Liikmesriike kutsuti üles määrama oma 2023. aasta stabiilsus- ja lähenemisprogrammides kindlaks, kuidas eelarvekavadega tagatakse keskpikas perspektiivis eelarvepuudujäägi kontrollväärtuse (3 % SKPst) järgimine ning võla usutav ja pidev vähendamine või selle hoidmine usaldusväärsel tasemel. Komisjon kutsus liikmesriike üles kaotama järk-järgult riiklikud eelarvemeetmed, mis on kehtestatud kodumajapidamiste ja ettevõtete kaitsmiseks energiahinnašoki eest, ja alustama kõige vähem suunatud meetmetest. Komisjon märkis, et kui uue energiahindade surve tõttu on vaja toetusmeetmeid pikendada, peaksid liikmesriikide sellised meetmed olema varasemast palju paremini suunatud haavatavatele kodumajapidamistele ja ettevõtetele. Komisjon pani ette, et eelarvesoovitused tuleks kvantifitseerida ja diferentseerida ning sõnastada esmaste netokulude alusel, nagu on kavandatud teatises ELi majanduse juhtimise raamistiku reformimise suuniste kohta[9]. Komisjon soovitas, et kõik liikmesriigid peaksid jätkama riiklikult rahastatavaid investeeringuid ning tagama taaste- ja vastupidavusrahastu ning muude ELi vahendite tõhusa kasutamise, eelkõige seoses rohe- ja digipöördega ning vastupidavuseesmärkidega. Komisjon märkis, et teeb nõukogule ettepaneku, et ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused algatataks olemasolevate õigusnormide kohaselt 2024. aasta kevadel 2023. aasta tulemuste põhjal.

(8) 26. aprillil 2023 esitas komisjon seadusandlikud ettepanekud ELi majandusjuhtimise eeskirjade põhjalikuks reformimiseks. Ettepanekute põhieesmärk on parandada

---

7 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1).

8 COM(2023) 141 final.

9 COM(2022) 583 final.

valitsemissektori võla jätkusuutlikkust ning edendada reformide ja investeeringute kaudu kõigis liikmesriikides kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Ettepanekutega soovitakse anda liikmesriikidele suurem kontroll keskpika perioodi kavade koostamise üle, kuid kehtestada ka rangem nõuete täitmise tagamise kord tagamaks, et liikmesriigid täidavad oma keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavades võetud kohustusi. Eesmärk on viia seadusandlik töö lõpule 2023. aastal.

(9) 21. aprillil 2021 esitas Luksemburg vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Komisjon hindas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas esitatud hindamissuunistega. 13. juulil 2021 võttis nõukogu vastu otsuse Luksemburgi taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta[10]. Osamaksete tegemine sõltub komisjoni otsusest, mis on tehtud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõikele 5 selle kohta, et Luksemburg on rahuldavalt täitnud nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjakohased eesmärgid ja sihid. Rahuldav täitmine eeldab, et varem saavutatud eesmärke ja sihte ei ole tagasi pööratud.

(10) 28. aprillil 2023 esitas Luksemburg kooskõlas määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 4 lõikega 1 oma 2023. aasta riikliku reformikava ja 27. aprillil 2023 oma 2023. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid koos. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab 2023. aasta riiklik reformikava ka Luksemburgi kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava täitmisel tehtud edusammude kohta.

(11) 24. mail 2023 avaldas komisjon Luksemburg kohta 2023. aasta riigiaruande[11]. Selles hinnati Luksemburgi edusamme nõukogu poolt aastatel 2019–2022 vastu võetud asjaomaste riigipõhiste soovituste järgimisel ning tehti kokkuvõte sellest, kuidas Luksemburg on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Selle analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks puudused seoses probleemidega, mida taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta või käsitletakse ainult osaliselt, ning uute ja esilekerkivate probleemidega. Samuti hinnati Luksemburg edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning ELi peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

(12) Komisjon tegi määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel Luksemburgi kohta põhjaliku analüüsi ja avaldas selle tulemused 24. mail 2023[12]. Komisjon jõudis järeldusele, et Luksemburgis ei esine makromajanduslikku tasakaalustamatust. Ennekõike suurenesid hiljuti kõrgete eluasemehindade ja kodumajapidamiste suure laenukoormaga seotud haavatavused, kuid üldiselt tunduvad need olevat seni kontrolli all ja peaksid eelduste kohaselt keskpikas perspektiivis vähenema. Elanikkonna jõuline kasv koos suurenenud hüpoteeklaenudega, mida stimuleerib eelarvetoetus, on kasvatanud nõudlust eluasemete järele, samas kui pakkumist on piiranud ehitamiseks sobiliku maa vähesus ja maatükkide kokkuost. Üha suurenev lõhe eluasemete pakkumise ja nõudluse vahel on tinginud eluasemehindade olulise hinnatõusu, suurendades eluasemete ülehindamise riski ja vähendades taskukohasust. Eluasemehindade vallas toimus 2022. aasta lõpus selge aeglustumine ja eluasemetega

[10] Nõukogu 13. juuli 2021. aasta rakendusotsus Luksemburg taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta (ST 10155/21; ST 10155/21 ADD 1).

[11] SWD(2023) 616 final.

[12] SWD(2023) 638 final.

seotud tehingute arv vähenes järsult, kuna intressimäärade tõus on turusuundumusi muutnud. Teisalt ei oodata eluasemehindade järsku langust, kuna sissetulekud püsivad heal tasemel ja pakkumise vähesus eelduste kohaselt jätkub. Kodumajapidamiste võlakoormuse osakaal netotulust on väga kõrge ja on üha kasvanud, samas kui laenamine 2022. aasta lõpus mõnevõrra vähenes. Samuti on kodumajapidamistel märkimisväärsed finantsvarad, võlgu on kõige rohkem kõige suuremate sissetulekutega ja jõukamatel kodumajapidamistel ning pangandussektor on tugev, mis vähendab üldkokkuvõttes makromajanduslikke finantsriske. Eluasemete pakkumise suurendamisele võiksid kaasa aidata täiendavad poliitilised jõupingutused, nagu hiljutiste meetmete vastuvõtmise ja rakendamise intensiivistamine ja tähtsustamine, sealhulgas perioodilised maksud, et suurendada ehituskruntide hulka, koos käimasoleva reformiga maakasutuse planeerimiseks, muu hulgas nähes ette taskukohased ja sotsiaaleluruumid kõige suurematele abivajajatele. Samuti saaks parandada üürituru tõhusust. Kui alandada lisaks sellele hüpoteeklaenude intresside maksustatavast tulust mahaarvatavuse määra, mida hiljuti märkimisväärselt tõsteti, vähendaks see maksusoodustusi eluasemehindu kõrgel hoidvaks laenuvõtmiseks.

(13) Eurostati kinnitatud andmete põhjal[13] vähenes Luksemburgi valitsemissektori eelarveülejääk 0,7 %-lt SKPst 2021. aastal 0,2 %-le SKPst 2022. aastal, samas kui valitsemissektori võlg veidi suurenes, jõudes 24,5 %-lt SKPst 2021. aasta lõpus 24,6 %-le SKPst 2022. aasta lõpus.

(14) Valitsemissektori eelarvepositsiooni on mõjutanud eelarvepoliitilised meetmed, mis on võetud energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks. 2022. aastal hõlmasid sellised tulusid vähendavad meetmed bensiini, diislikütuse ja kütteõli maksuvähendust, et alandada nimetatud toodete hindu tarbijale 7,5 senti liitrilt; samas kulusid suurendavate meetmete seas olid energiamaksu krediidi[14] kehtestamine, abi tõusvatest energiahindadest mõjutatud ettevõtetele ja gaasi hinnatõusu piiramine. Komisjoni hinnangul oli nende meetmete eelarveline netokulu 2022. aastal 0,5 % SKPst. Valitsemissektori eelarvepositsiooni on mõjutanud ka Ukraina põgenike ajutise kaitsega seotud eelarvekulud, mis olid 2022. aastal hinnanguliselt 0,1 % SKPst. Samal ajal langesid COVID-19 ajutiste erakorraliste meetmete hinnangulised kulud 0,8 %-lt SKPst 2021. aastal 0,1 %-le SKPst 2022. aastal.

(15) 18. juunil 2021 soovitas nõukogu Luksemburgil[15] järgida 2022. aastal toetavat eelarvepoliitikat, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastust saadav impulss, ning säilitada riiklikult rahastatavad investeeringud.

(16) Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika[16] 2022. aastal toetav (–0,9 % SKPst), nagu nõukogu soovitas. Nagu nõukogu soovitas, jätkas Luksemburg majanduse taastamise toetamist taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavate investeeringutega. Taaste- ja

---

13 Eurostat-Euro Indicators, 47/2023, 21.4.2023.

14 Tasumisele kuuluvad maksuvähendused võivad maksukohustust ületada ja mõjutada nii mittemaksumaksjaid kui ka maksumaksjaid; seega liigitatakse need rahvamajanduse arvepidamises kuludeks (ESA 2010, punktid 20.167 ja 20.168).

15 Nõukogu 18. juuni 2021. aasta soovitus, milles esitatakse nõukogu arvamus Luksemburgi 2021. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 304, 29.7.2021, lk 73).

16 Eelarvepoliitikat mõõdetakse esmaste kulude (ilma kaalutlusõiguse alusel võetud tulumeetmeteta) muutusena keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu suhtes, jättes välja COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed, kuid võttes arvesse taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatute toetuste ja muude ELi vahenditega rahastatavaid kulusid. Üksikasjalikum teave on esitatud eelarvestatistikatabelite tekstikastis 1.

vastupidavusrahastu toetustest ja muudest ELi vahenditest rahastatud kulude maht oli 2022. aastal 0,1 % SKPst (2021. aastal 0,1 % SKPst). Riiklikult rahastatavad investeeringud andsid eelarvepoliitikasse neutraalse panuse[17]. Seepärast kavatseb Luksemburg säilitada riiklikult rahastatavad investeeringud, nagu nõukogu soovitas. Samas andis riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma uute tulumeetmeteta) eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 1,3 protsendipunkti. See märkimisväärne ekspansiivne panus hõlmab energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks võetavate meetmete (0,5 % SKPst) ning Ukrainast põgenenud isikutele ajutise kaitse andmise kulude (0,1 % SKPst) täiendavat mõju. Samas andsid oma panuse esmaste jooksvate netokulude kasvu ka subsiidiumid, muud jooksvad kulud ja vahetarbimine (0,3 % SKPst). Seega ei piiranud Luksemburg piisavalt riiklikult rahastatavate jooksvate kulude kasvu. Riiklikult rahastatavate jooksvate kulude märkimisväärne ekspansiivne panus oli ainult osaliselt tingitud energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks võetavatest meetmetest ning Ukrainast põgenenud isikutele ajutise kaitse andmise kuludest.

(17) Stabiilsusprogrammi eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on 2023. aastal ja pärast seda optimistlik. Valitsuse prognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2023. aastal 2,4 % ja 2024. aastal 3,8 %. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis eeldatakse sellega võrreldes väiksemat SKP reaalkasvu – 2023. aastal 1,6 % ja 2024. aastal 2,4 % –, peamiselt tulenevalt väiksemast panusest, mille annab majanduskasvu 2023. aastal netoeksport ja 2024. aastal sisenõudlus[18].

(18) Valitsus prognoosib oma 2023. aasta stabiilsusprogrammis, et valitsemissektori eelarvetasakaal halveneb ja tulemuseks on 2023. aastal puudujääk 1,5 % SKPst. 2023. aasta halvenemine kajastab peamiselt täiendavaid meetmeid kodumajapidamiste ja ettevõtete toetuseks seoses kõrgete energiahindade ja kiire inflatsiooniga. Programmi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse tõusma 24,6 %-lt SKPst 2022. aasta lõpus 26,1 %-le SKPst 2023. aasta lõpus. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori eelarvepuudujääk 2023. aastal 1,7 % SKPst. See on pisut rohkem kui stabiilsusprogrammis kavandatud puudujääk, peamiselt tulenevalt komisjoni prognoosi kohaselt mõnevõrra väiksemast maksutulust. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on ka valitsemissektori võla suhe SKPsse 2023. aasta lõpus veidi madalam (25,9 %). Erinevus tuleneb komisjoni prognoosi kohasest suuremast SKP kasvust 2023. aastal.

(19) 2023. aastal peaksid valitsemissektori eelarvepositsiooni jätkuvalt mõjutama meetmed, mida on võetud energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks. Tegu on 2022. aastal võetud ja pikendatud meetmetega (ennekõike gaasi hinnatõusu piiramine kodumajapidamiste energiakulude ja võrgutasude subsideerimisega, elektrihindade stabiliseerimine kodumajapidamistele antavate toetustega ja meetmed ettevõtete toetamiseks) ja selliste uute meetmetega nagu toetused kaugküttevõrkudega kodumajapidamistele ja suurelamutele, samuti toetused omatarbeks toodetud fotogalvaanilise elektrienergia ettevõtetes tarbimise propageerimiseks. Komisjoni

[17] Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud andsid pärssiva panuse 0,4 protsendipunkti SKPst, tulenevalt punkti „Muud kapitalisiirded“ vähenemisest, peamiselt seoses COVID-19 pandeemia kontekstis ettevõtetele makstud toetuste ja taasteabi järk-järgulise kaotamisega (Äriühingute taaste- ja solidaarsusfond).

[18] Nominaalse SKP puhul on pilt veidi teine: stabiilsusprogrammi kohaselt peaks SKP nominaalkasv olema 2023. aastal 4,7 % ja 2024. aastal 6,0 %, samas kui komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis nähakse 2023. aastaks ette kõrgemat määra, nimelt 7,1 %, ja 2024. aastal võrreldavat 5,9 %.

2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on toetusmeetmete eelarveline netokulu 2023. aastal 1,1 % SKPst[19]. Mõned 2023. aasta meetmed on suunatud kõige haavatavamatele kodumajapidamistele ja ettevõtetele, samal ajal aga ei säilita enamik meetmeid hinnasignaali energianõudluse vähendamiseks ja energiatõhususe suurendamiseks. Seepärast on suunatud toetusmeetmete summa, mida võetakse arvesse 2023. aastaks esitatud eelarvesoovituse järgimise hindamisel, komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt 2023. aastal 0,6 % SKPst (võrreldes 0,4 %ga SKPst 2022. aastal).

(20) 12. juulil 2022 soovitas nõukogu[20] Luksemburgil võtta meetmeid, tagamaks 2023. aastal, et riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv on kooskõlas üldiselt neutraalse eelarvepoliitikaga,[21] võttes arvesse jätkuvat ajutist ja sihipärast toetust kodumajapidamistele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ja Ukrainast põgenevatele inimestele. Luksemburg peaks olema valmis kohandama jooksvaid kulutusi vastavalt muutuvale olukorrale. Samuti soovitati Luksemburgil suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, võttes arvesse algatust „REPowerEU“, sealhulgas kasutades taaste- ja vastupidavusrahastut ning muid liidu vahendeid.

(21) Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on eelarvepoliitika 2023. aastal kiire inflatsiooni tingimustes ekspansiivne (–1,5 % SKPst). See järgneb 2022. aasta ekspansiivsele eelarvepoliitikale (–0,9 % SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) peaks andma 2023. aastal eelarvepoliitikasse ekspansiivne panuse 1,3 protsendipunkti SKPst. See hõlmab energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamatele kodumajapidamistele ja ettevõtetele suunatud toetusmeetmete kulude suurenemist 0,3 % SKPst. Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate netokulude ekspansiivne panus on seega ainult osaliselt tingitud suunatud toetusest kodumajapidamistele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad. Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude ekspansiivne kasv (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) tuleneb lisaks muudele teguritele rahalistest sotsiaaltoetustest, mittesihipäraste energiameetmetega seotud subsiidiumid, avaliku sektori palkade püsiv suurendamine, ühekordne panus ELi eelarvesse ja käibemaksumäärade alandamine. Kokkuvõttes ei ole riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kavandatud kasv nõukogu soovitusega kooskõlas. Taaste- ja vastupidavusrahastu toetustest ja muudest ELi vahenditest rahastatavad kulude maht peaks 2023. aastal olema 0,2 % SKPst, samas kui riiklikult rahastatavad investeeringud peaksid andma eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 0,1 protsendipunkti. Seega kavatseb Luksemburg rahastada täiendavaid investeeringuid taaste- ja vastupidavusrahastust ja muudest ELi vahenditest ning säilitab prognoosi kohaselt riiklikult rahastatavad investeeringud[22]. Riik kavatseb rahastada riiklikke investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, nagu ühistranspordi elektrifitseerimine, trammi- ja raudteevõrgu

---

19 See näitaja kajastab meetmete aastaste eelarvekulude taset, sealhulgas jooksvaid tulusid ja kulusid ning asjakohasel juhul kapitalikulumeetmeid.

20 Nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Luksemburgi riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Luksemburgi 2022. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 334, 1.9.2022, lk 128).

21 Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on Luksemburgi keskpika perioodi (kümne aasta keskmine) nominaalne potentsiaalne SKP kasv, mida kasutatakse eelarvepoliitika mõõtmiseks, hinnanguliselt 7,8 %.

22 Muude riiklikult rahastatavate kapitalikulude pakus SKPsse peaks olema neutraalne.

laiendamine, kliima- ja energiafond päikesepaneelide ostu toetamiseks, avalike teenuste digisiire ja digitaalse kommunikatsiooni turve (kvanttehnoloogia), mida rahastatakse osaliselt taaste- ja vastupidavusrahastust ning muudest ELi vahenditest.

(22) Stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk 2024. aastal suurenema (1,7 %-le SKPst). 2024. aasta suurenemine kajastab peamiselt asjaolu, et pikendati toetusmeetmeid kiire inflatsiooni mõju vähendamiseks kodumajapidamiste ja ettevõtete sissetulekule. Programmis nähakse ette, et valitsemissektori võla suhe SKPsse tõuseb 2024. aasta lõpuks 27,5 %-le. Prognoosi koostamise ajal teada olevate poliitikameetmete põhjal nähakse komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis ette, et valitsemissektori eelarvepuudujääk on 2024. aastal 1,5 % SKPst. See on pisut vähem kui stabiilsusprogrammis kavandatud puudujääk, peamiselt seetõttu, et suurenevad hüvitised töötajatele ja sotsiaalsed siirded komisjoni prognoosi kohaselt vähem. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse 2024. aasta lõpus madalam (27,0 %).

(23) Stabiilsusprogrammis nähakse ette, et energiatoetusmeetmeid pikendatakse 2024. aasta lõpuni. Praegu oletab komisjon, et energiatoetusmeetmete eelarveline netokulu on 2024. aastal 0,5 % SKPst[23] (võrdluseks: 2023. aastal oli see 1,1 % SKPst). Oletused lähtuvad eeldusest, et energiahinnad ei tõuse uuesti. Energiatoetusemeetmed, mida kavatsetakse 2024. aastal jätkata, ei näi olevat suunatud haavatavatele kodumajapidamistele või ettevõtetele. Suurem osa neist ei säilita täielikult hinnasignaali energianõudluse vähendamiseks ja energiatõhususe suurendamiseks.

(24) Nõukogu määrusega (EÜ) nr 1466/97 on seatud struktuurse eelarvepositsiooni iga-aastase parandamise sihtmärgiks 0,5 % SKPst keskpika perioodi eesmärgi suunas[24]. Võttes arvesse riigi rahanduse jätkusuutlikkuse kaalutlusi,[25] oleks asjakohane parandada struktuurset eelarvepositsiooni 2024. aastal vähemalt 0,3 % SKPst. Sellise paranemise tagamiseks ei tohiks riiklikult rahastatavate esmaste netokulude kasv**[26]** 2024. aastal ületada 4,8 % (seda kajastab ka käesolev soovitus). Samal ajal tuleks ülejäänud energiatoetusmeetmed (komisjoni praeguse hinnangu kohaselt 1,1 % SKPst 2023. aastal) sõltuvalt energiaturu suundumustest 2023. aastal järk-järgult kaotada, alustades kõige vähem suunatud meetmetest, ning sellest saadava kokkuhoiu arvel tuleks vähendada valitsemissektori eelarvepuudujääki. Komisjoni hinnangu kohaselt kasvaksid esmased netokulud sellest tulenevalt mahus, mis jääb allapoole 2024. aasta maksimaalset soovituslikku kasvumäära. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt ei ole riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate netokulude kasv 2023. aastal

---

23 Komisjoni määratluse kohaselt hõlmavad energiatoetusmeetmed ainult eelarvepoliitilisi meetmeid, mis mõjutavad otseselt energiahindu või kujutavad enesest ajutist sissetulekutoetust energiatarbimiseks. Inflatsiooniga seotud üldiseid toetusmeetmeid ei loeta energiameetmeteks; sellega on seletatav energiatoetusmeetmete kohta stabiilsusprogrammis ja komisjoni prognoosis esitatud erinev hinnanguline eelarvekulu.

24 Vt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikkel 5, milles nõutakse kohandamist rohkem kui 0,5 % SKPst ka liikmesriikide puhul, kelle valitsemissektori võlg ületab 60 % SKPst või kelle võla jätkusuutlikkusega seotud riskid on suuremad.

25 Komisjon hinnangul peaks Luksemburgi struktuurne esmane eelarvepositsioon olema stabiilne, et tagada valitsemissektori võla hoidmine usaldusväärsel tasemel keskpikas perspektiivis. See hinnang põhines komisjoni 2022. aasta sügisprognoosil. Selle hinnangu lähtepunktiks olid 2024. aastaks prognoositud valitsemissektori eelarvepuudujääk ja võlg, mille puhul eeldati energiatoetusmeetmete kaotamist 2024. aastal.

26 Esmased netokulud on riiklikult rahastatavad kulud ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta ning need ei hõlma intressikulusid ega tsüklilisi töötuskulusid.

siiski kooskõlas nõukogu soovitusega. Kui see leiab kinnitust, oleks 2024. aastal asjakohane esmaste netokulude väiksem kasv.

(25) Eeldades, et poliitikat ei muudeta, prognoositakse komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis, et riiklikult rahastatavad esmased netokulud kasvavad 2024. aastal 2,9 %, mis on soovitatud kasvumäärast vähem.

(26) Programmi kohaselt peaksid valitsemissektori investeeringud püsima 2023. ja 2024. aastal stabiilselt 4,5 % SKPst. Programm puudutab reforme ja investeeringuid, mille puhul eeldatakse, et need soodustavad kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Need hõlmavad investeeringuid energiasüsteemi ümberkujundamisse ja digipöördesse, mis on samuti osa taaste- ja vastupidavuskavast.

(27) Stabiilsusprogrammis on esitatud keskpika perioodi eelarvekava aastani 2027. Programmi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk järk-järgult vähenema 1,0 %-le SKPst 2025. aastal ja 0,8 %-le SKPst 2026. aastal, suurenedes 2027. aastal pisut ja jõudes 0,9 %-le. Seega peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk jääma programmiperioodi jooksul alla 3 % SKPst. Programmi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse vähenema 2024. aasta lõpu 27,5 %-lt 2027. aasta lõpuks 29,0 %-le.

(28) Demograafiliste suundumuste mõju valitsemissektori kulutustele hakkab end järgmistel kümnenditel teravamalt tunda andma, kuna tulenevalt vananevast elanikkonnast ja netorände aeglustumisest kasvab pensionäride arv töötaja kohta prognooside kohaselt üha rohkem. Juhul kui poliitikat ei muudeta, seisab Luksemburg silmitsi ELi ühe suurema pensionikulude osakaalu kasvuga SKPst: prognooside kohaselt see kahekordistub ja on 2070. aastaks 18 %, see tähendab kõrgeim ELis. See tingib valitsemissektori võla märkimisväärse suurenemise, seades ohtu riigi rahanduse jätkusuutlikkuse. Taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta pensionisüsteemi pikaajalist jätkusuutlikkust. Ennekõike ei käsitleta kavas negatiivset mõju, mis on ennetähtaegselt pensionile jäämise kavadele ja rahalistel stiimulitel varaseks lahkumiseks tööturult, millel on oma osa vanemaealiste töötajate tööhõive madalas määras. Tegeliku pensioniea tõstmisel oleks positiivne makromajanduslik mõju ja potentsiaalselt väheneksid seeläbi pensionikulud, kuna vanemaealiste töötajate suurem määr toetaks majanduskasvu. Agressiivse maksuplaneerimise vastane tegevus ELis on hädavajalik selleks, et i) ennetada ettevõtjate vahelise konkurentsi moonutamist, ii) tagada maksumaksjate õiglane kohtlemine ning iii) kaitsta riigi rahandust. Luksemburg on väikese avatud majandusega riik, millel on suur rahvusvaheline finantssektor – sellega on olulisel määral põhjendatav suurte finantsvoogude olemasolu. Samal ajal näitavad need vood, et riigis on palju väliskapitalil põhinevaid ettevõtteid, mis haldavad oma rahalisi vahendeid grupisiseselt. Eriti murettekitav on see, et makse ei peeta kinni ega kohaldata samaväärseid meetmeid seoses koostööd mittetegevate jurisdiktsioonide ELi loetellu[27] kandmata ja madala või nullmaksumääraga jurisdiktsioonidesse tehtavate intressi- ja litsentsitasumaksetega. Luksemburgis asuvatest ettevõtetest kolmandate riikide jurisdiktsioonidesse tehtavaid intressi- ja litsentsitasumakseid võidakse maksustada vähe või üldse mitte, kui saaja jurisdiktsioonis nendelt tasudelt makse ei võeta või seda tehakse vähesel määral. Luksemburg on võtnud teatavaid meetmeid agressiivse maksuplaneerimise vastu. Kuid seni ei ole neist meetmetest piisanud

[27] Nõukogu 24. veebruari 2022. aasta järeldused maksualast koostööd mittetegevate jurisdiktsioonide muudetud ELi loetelu kohta (ELT C 103/01, 3.2.2022, lk 1).

maksusüsteemi selliste omadustega tegelemiseks, mida hargmaised ettevõtjad saavad kasutada agressiivseks maksuplaneerimiseks.

(29) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis tuleb rakendada 2026. aastaks. Luksemburgi taaste- ja vastupidavuskava rakendamine käib. Luksemburg esitas 28. detsembril 2022 oma esimese maksetaotluse, mis vastab nõukogu rakendusotsuse 26 eesmärgile ja sihile ning millest tuleneb 20 miljoni euro suurune väljamakse taaste- ja vastupidavusrahastu raames. Komisjon avaldas oma esialgse positiivse hinnangu 28. aprillil 2023. Nüüd on maksetaotlus nõukogus arutamisel. Asjaomaste eesmärkide ja sihtide hulgas on jõustunud reform „Eluasemepakt 2.0“, mille eesmärk on suurendada kohalike omavalitsuste pakutavate taskukohaste eluasemete pakkumist, investeeringud avaliku sektori digitaliseerimisse ja üliturvalise side väljatöötamisse, töötajate oskuste täiendamine programmi „FutureSkills“ käivitamine ja reform keskkonnasõbralike sõidukite hangete valdkonnas. 11. novembril 2022 esitas Luksemburg oma kava muudatuse, mille nõukogu 17. jaanuaril 2023 heaks kiitis. Luksemburg peaks eelduste kohaselt esitama REPowerEU peatüki ja on juba otsustanud kanda 128,5 miljonit eurot Brexiti reservist üle taaste- ja vastupidavusrahastusse selle rakendamise rahastamiseks. Uue REPowerEU peatüki kiire lisamine taaste- ja vastupidavuskavasse võimaldab rahastada täiendavaid reforme ja investeeringuid, et toetada Luksemburgi strateegilisi eesmärke energia ja rohepöörde vallas. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite ja muude asjaomaste sidusrühmade süstemaatiline ja tulemuslik kaasamine on jätkuvalt oluline taaste- ja vastupidavuskava ning üleüldise majandus- ja tööhõivepoliitika edukaks rakendamiseks, et tagada laialdane isevastutus üldise poliitilise tegevuskava eest.

(30) Komisjon kiitis 2022. aastal heaks kõik Luksemburgi ühtekuuluvuspoliitika programmidokumendid. Ühtekuuluvuspoliitika programmide kiire rakendamine vastastikuses täiendavuses ja koostoimes taaste- ja vastupidavuskavaga, sealhulgas REPowerEU peatükiga, on esmatähtis, et viia Luksemburgis ellu rohe- ja digipööre, suurendada majanduslikku ja sotsiaalset vastupidavust ning tagada tasakaalustatud territoriaalne areng.

(31) Lisaks taaste- ja vastupidavuskavas käsitletud majanduslikele ja ühiskondlikele probleemidele seisab Luksemburgi ees veel mitu probleemi, eriti riigi rahanduse pikaajaline jätkusuutlikkus, mis tuleneb peamiselt pensionisüsteemist, õiguslüngad, mida hargmaised ettevõtjad võivad kasutada agressiivseks maksuplaneerimiseks, kõrgete eluasemehindade ja kodumajapidamiste võlakoormusega seotud haavatavused, haridussüsteemi nõrkused, mis suurendavad ebavõrdsust, ning energiapoliitika ja rohepöördega seotud küsimused, nagu võimalikud takistused fossiilkütustelt muudele kütuseliikidele üleminekuga ja probleemid transpordivõrguga.

(32) Õpilaste põhioskused ja üldised tulemused sõltuvad suuresti nende sotsiaalmajanduslikust ja keelelisest taustast. 15aastastel olevate põhiteadmiste ja -oskuste keskmine tase, mida mõõdab OECD rahvusvahelise õpilaste hindamise programm, on Luksemburgis oluliselt madalam kui ELis keskmiselt. Eelisseisundis ja ebasoodsas olukorras olevate õpilaste vahe on Luksemburgis suurem kui üheski teises ELi riigis. Haridussüsteem ei anna kõigile õpilastele piisavalt põhioskusi, et vastata riigi tööturu vajadustele. Riikliku koolisüsteemi algtasemel räägitakse letseburgi keeles, õpilased aga õpivad lugema ja kirjutama saksa keeles. Kõiki aineid, välja arvatud prantsuse keelt, õpetatakse saksa keeles. See tähendab, et riigis, kus ainult üks kolmest õpilasest räägib letseburgi keelt emakeelena, on keeleoskus väga nõutud.

Nende 18–24aastaste noorte osakaal, kes lahkusid haridus- ja koolitussüsteemist keskharidust lõpetamata, kasvas 2018. aasta 6,3 %-lt 2022. aastaks 8,2 %-le. 2022. aasta septembris käivitas Luksemburg katseprojekti neljas algkoolis, kus õpilased hakkasid esmalt õppima prantsuse ja siis saksa keelt. Kui seda lähenemist laiendatakse teistele koolidele, võib see aidata parandada nende õpilaste tulemusi, kelle emakeel ei ole prantsuse keel. Samuti suurendas Luksemburg riiklike rahvusvaheliste koolide arvu: 2022/2023. õppeaastast käib 4 % eel- ja algkooliõpilastest sellistes koolides, kus nad saavad valida, kas õppida inglise, prantsuse või saksa keeles. Kui ühes põhikeeles õpetamise süsteemi laiendataks rohkematele õpilastele, võiks see oluliselt parandada õpilaste võimalusi saavutada paremaind õpitulemusi.

(33) Luksemburgi energiasüsteemi iseloomustab suur sõltuvus impordist ja fossiilkütustest. Riik on suur energia netoimportija. Ta sõltub peaaegu täielikult primaarenergia impordist – 2021. aastal oli selle määr 92 %. 2022. aastal oli nafta osakaal Luksemburgi energiaallikate jaotuses 69 % ja maagaas 18 %, taastuvatest energiaallikatest aga pärines 12 %, kokku 572 MW. Luksemburg ei impordi Venemaalt naftat. Gaasi suhtes on sõltuvus Venemaast piiratud, kuna peaaegu 100 % Luksemburgis tarbitud gaasist imporditi Belgia ja Saksamaa torujuhtmete kaudu Norrast ja Madalmaadest. Ajavahemikus 2022. aasta augustist 2023. aasta märtsini vähenes Luksemburgis maagaasi tarbimine võrreldes sama ajavahemikuga sellele eelneval viiel aastal 26 %, st rohkem, kui eesmärgiks seatud 15 %. Luksemburg võiks jätkata jõupingutusi ajutiseks gaasinõudluse vähendamiseks kuni 31. märtsini 2024[28].

(34) Ehkki nii elektri- kui ka gaasivõrgud on Luksemburgis tihedalt omavahel ühendatud, on kasvava taastuvatest allikatest saadava energia tootmise vajaduse ja nõudlusega arvestades tarvis täiendavaid investeeringuid. Luksemburg peab lahendama ebapiisava hulga eluasemete probleemi, täites samal ajal oma energia- ja kliimaeesmärgid. Samuti tuleb renoveerida olemasolev hoonefond. Elamuehitus- ja renoveerimissektor, mis moodustab 20,8 % kogu energiasäästupotentsiaalist (GWh), on 2030. aastaks suuruselt teine kumulatiivse energiasäästupotentsiaali allikas. Umbes 89 % eluasemete küttesüsteemidest on fossiilkütuste põhised (kütteõli ja maagaas). Ses küsimuses mängivad keskset rolli omavalitsused. Liiklusummikud avaldavad negatiivset mõju majandusele ja keskkonnale, transpordisektor aga tarbib märkimisväärse osa naftast ja tingib 59 % kasvuhoonegaaside koguheitest (vastav ELi keskmine näitaja oli 2019. aastal 24 %). Ehkki Luksemburg on võtnud asjakohaseid meetmeid kestliku transpordi parandamiseks, aitaksid täiendavad ja sihtotstarbelisemad meetmed oluliselt vähendada sõltuvust naftast ja kasvuhoonegaaside heidet. See väljendub Luksemburgi riiklikus energia- ja kliimakavas, kus seatud eesmärgi kohaselt peavad elektrisõidukid ja pistikühendusega sõidukid moodustama 2030. aastaks 40 % sõidukipargist. Luksemburg on seadnud endale eesmärgiks muutuda 2050. aastaks kliimaneutraalseks. Riik on viimastel aastatel teinud taastuvenergia vallas märkimisväärseid edusamme, ent selle osakaal on liikmesriikide arvestuses endiselt üks väiksemaid. Selleks et saavutada oma 2030. aasta energiaeesmärgid – saada 25 % energiast taastuvatest allikatest ja vähendada energia lõpptarbimist võrreldes 2007. aastaga 40 % kuni 44 % – peab Luksemburg suurendama jõupingutusi kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks ning taastuvenergia osakaalu ja energiatõhususe suurendamiseks.

[28] Nõukogu määrus (EL) 2022/1369 ja nõukogu määrus (EL) 2023/706.

(35) Tööjõu ja oskuste nappus rohepöörde jaoks olulistes sektorites ja kutsealadel, sealhulgas nullnetotehnoloogiate väljatöötamine, kasutuselevõtt ja hooldamine, tekitab probleeme üleminekul kasvuhoonegaaside nullnetoheitega majandusele. Kvaliteetsed haridus- ja koolitussüsteemid, mis vastavad tööturu muutuvatele vajadustele, ning sihipärased täiend- ja ümberõppe meetmed on esmatähtsad, et vähendada oskuste nappust ning edendada töötajate kaasamist ja üleminekut. Kasutamata tööjõupakkumise rakendamiseks peavad need meetmed olema kättesaadavad eelkõige rohepöördest enim mõjutatud üksikisikutele ning sektorites. Luksemburg on suurendanud jõupingutusi hääbuvate ja muutuvate sektorite töötajate oskuste suurendamiseks ja ümberõppeks. Samal ajal püsib tööjõunappus teatud elualadel, nagu strateegia ja planeerimise haldamine. See on rohepöörde ja REPowerEU rakendamise potentsiaalne kitsaskoht.

(36) Võttes arvesse komisjoni hinnangut, on nõukogu 2023. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus[29] kajastub allpool esitatud soovituses 1.

(37) Arvestades euroala liikmesriikide majanduse tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et i) tagada võla jätkusuutlikkus ja hoiduda 2023. aastal kogunõudluse laiapõhjalisest toetamisest, suunata paremini kõrgete energiahindade mõju leevendamiseks võetavaid eelarvemeetmeid ning kaaluda asjakohaseid viise toetuse lõpetamiseks, kui energiahinnasurve väheneb; ii) säilitada suured avaliku sektori investeeringud ja edendada erainvesteeringuid, et toetada rohe- ja digipööret; iii) toetada palgasuundumusi, mis leevendavad ostujõu vähenemist, piirates samal ajal teisest mõju inflatsioonile, tõhustada veelgi aktiivset tööturupoliitikat ja leevendada oskuste nappust; iv) parandada ettevõtluskeskkonda ja tagada, et energiatoetus ettevõtetele on kulutõhus, ajutine, suunatud elujõulistele ettevõtetele ja säilitab stiimulid rohepöördeks, ning v) säilitada makromajanduslik finantsstabiilsus ja jälgida riske, jätkates samal ajal tööd pangandusliidu väljakujundamiseks. Luksemburgi puhul aitavad soovitused 1, 2 ja 4 rakendada esimest, teist, kolmandat, neljandat ja viiendat euroala käsitlevat soovitust,

SOOVITAB Luksemburgil võtta 2023. ja 2024. aastal järgmisi meetmeid.

1. Kaotada kehtivad energiatoetusmeetmed 2023. aasta lõpuks ja kasutada sellest tulenevat kokkuhoidu valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Kui energiahindade uue tõusu tõttu on vaja toetusmeetmeid, tagada, et need on suunatud haavatavate kodumajapidamiste ja ettevõtete kaitsmisele, on eelarve seisukohast vastuvõetava maksumusega ning säilitavad stiimulid energiasäästuks.

   Tagada konservatiivne eelarvepoliitika, eelkõige piirates riiklikult rahastatavate esmaste netokulude nominaalset kasvu 2024. aastal 4,8 %ni.

   Säilitada riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud ning tagada taaste- ja vastupidavusrahastu toetuste ja muude ELi vahendite tulemuslik kasutuselevõtt, eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks.

   Jätkata pärast 2024. aastat keskpika perioodi eelarvestrateegia rakendamist, mis hõlmab järkjärgulist ja kestlikku konsolideerimist koos investeeringute ja reformidega, mis soodustavad hoogsamat kestlikku majanduskasvu, et saavutada keskpikas perspektiivis usaldusväärne eelarvepositsioon.

[29] Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2 ja artikli 9 lõikele 2.

Vähendada eluasemeturuga seotud riske, eriti vähendades võimalusi arvata hüpoteeklaenude intressid maksustatavast tulust maha ja võttes meetmeid ehituskõlbliku maa hulga suurendamiseks. Tegeleda pensionisüsteemi pikaajalise kestlikkuse küsimusega, eelkõige piirates ennetähtaegselt pensionile jäämise võimalusi ja tõstes vanemaealiste töötajate tööhõive määra. Võtta rohkem meetmeid, et võidelda tõhusalt agressiivse maksuplaneerimisega, ennekõike tagades null-/madala maksumääraga jurisdiktsioonidesse tehtavate intressi- ja litsentsitasumaksete piisav maksustamine.

2. Jätkata oma taaste- ja vastupidavuskava järjepidevat rakendamist ja viia kiiresti lõpule töö REPowerEU peatüki kallal, eesmärgiga alustada kiiresti selle rakendamist. Jätkata ühtekuuluvuspoliitika programmide kiiret rakendamist täielikus vastastikuses täiendavuses ja koostoimes taaste- ja vastupidavuskavaga.

3. Parandada koolihariduse süsteemi tulemusi ja soodustada võrdseid võimalusi kõigile õpilastele, eriti kohandades õpetamist vastavalt ebasoodsas olukorras olevate ja mitmesuguse keelelise taustaga õpilaste vajadustele.

4. Vähendada sõltuvust fossiilkütustest, kiirendades taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ning suurendades elektrienergia ülekandevõimsust, lihtsustades loamenetlusi ja investeerides energiatõhususse nii elamusektoris kui ka muudes sektorites. Aidata omavalitsustel välja töötada üksikasjalikud kohalikud kavad taastuvenergia, sealhulgas tuuleenergia ja fotogalvaanika kasutuselevõtu ning kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemide kohta. Soodustada veelgi transpordi elektrifitseerimist ning investeerida ühistranspordivõrkudesse ja -taristusse. Suurendada poliitilisi jõupingutusi rohepöördeks vajalike oskuste pakkumiseks ja omandamiseks.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja